

Asiointi ja avunsaanti toisen asteen opiskeluhoitopalveluissa – Kouluterveyskysely 2021

PÄÄLÖYDÖKSET

- Käynnit terveydenhoitajalla ovat vähentyneet 9–11 % ja käynnit lääkärillä 3–5 % vuodesta 2017 vuoteen 2021.
- Suuri osa opiskelijoista oli käynyt opiskeluhoitopalveluissa lukuvuonna 2020–2021, useimmin terveydenhoitajalla. Tytöt käyttivät opiskeluhoitopalveluita poikia enemmän.
- Suuri osa nuorista koki saaneensa tukea ja apua hyvinvointiin, kun oli sitä tarvinnut.
- Eniten koettiin jäädyn ilman psykologin apua.
- Ahdustusoireista opiskelijoista suurempi osa oli saanut paljon tukea opiskeluhoitopalveluista ammatillisissa oppilaitoksissa kuin lukioissa.

Johanna Jahnukainen
etunimi.sukunimi@thl.fi

Marke Hietanen-Peltola
etunimi.sukunimi@thl.fi

Sarianna Vaara
etunimi.sukunimi@thl.fi

Hanne Kivimäki
etunimi.sukunimi@thl.fi

Eetu Ervasti
etunimi.sukunimi@thl.fi

Opiskeluhoillon tavoitteena on edistää ja ylläpitää opiskelijan hyvää oppimista, psyykkistä ja fyysistä terveyttä sekä sosiaalista hyvinvointia (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013). Opiskeluhoiltoa toteutetaan ensisijaisesti yhteisöllisenä, hyvinvointia edistävänä opiskeluhoitona. Yhteisöllisen opiskeluhoillon lisäksi toisen asteen opiskeluhoillon tehtävänä on arvioida ja tukea yksittäisten opiskelijoiden hyvinvointia, opiskelukykyä ja työelämävalmiuksia. Tarvittavaa tukea toteuttavat ensisijaisesti yksilökohtaiset opiskeluhoitopalvelut, joihin kuuluvat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä opiskeluterveydenhoillon terveydenhoitajan ja lääkärin palvelut. (Kuntainfo 13 a/2015, Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö 2021.)

Tässä julkaisussa tarkastellaan lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijoiden raporttoimia käyntimääriä opiskeluhoitopalveluissa sekä heidän saamaansa tukea ja apua palveluista lukuvuoden 2020–2021 aikana. Lisäksi tarkastellaan kohtalaisesta tai vaikeasta ahdustusoireilusta raportoineiden opiskelijoiden kokemuksia tuen ja avun saannista opiskeluhoitopalveluista.

Selvitys perustuu vuoden 2021 Kouluterveyskyselyn aineistoon (Helakorpi & Kivimäki 2021) ja tulokset raportoidaan osin sukupuolen ja osin oppilaitostyyppin mukaan.

Tulosten tarkastelussa tulee huomioida, että kysely ajoittui koronaepidemian kolmannen aallon aikaan maaliskuun–toukokuun 2021. Osa toisen asteen oppilaitosten opiskelusta toteutettiin etäopiskeluna kyseisenä ajankohtana, mikä on voinut vaikuttaa vastauksiin ja vastaajamääriin.

Ammattioppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijoiden vastanneiden osuus 32 prosenttia on arvio ja suuntaa antava, koska jatkuva haku oppilaitoksiin vaikeuttaa opiskelijoiden valtakunnallisen kokonaismäärän määrittelyä.

Asiointi opiskeluhoitopalveluissa

Lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijoilta kysyttiin käyntimääriä opiskeluhoitopalveluiden ammattilaisilla lukuvuodelta 2020–2021. Terveydenhoitajan ja lääkärin osalta tiedusteltiin muita kuin terveystarkastuskäyntejä.

Ammatillisten oppilaitosten opiskelijoiden käyntimäärät yksittäisissä opiskeluhoitopalveluissa olivat jonkin verran suuremmat kuin lukion opiskelijoilla. Eroa palvelujen käytössä oli myös palvelujen välillä ja sukupuolen mukaan. Opiskelijoista tytöt käyttivät opiskeluhoitopalveluita poikia enemmän. Palveluista riippuen tytöistä 61–88 ja pojista 83–95 prosenttia ei ollut kokenut tarvetta palveluihin. Vain pieni osuus vastaajista (0–3 %) raportoi, ettei ollut päässyt yksittäiseen palveluun yrityksestä huolimatta. (Kuvio 1 ja 2.)

Lukioiden ja ammattioppilaitosten opiskelijoilla oli eniten käyntejä terveydenhoitajalla ja lääkärillä. Tytöistä 27–29 prosenttia oli käynyt vähintään kerran terveydenhoitajalla, lääkärillä 16–19 prosenttia, kuraattorilla 6–9 prosenttia ja psykologilla vähintään kerran 6–7 prosenttia. Pojilla vastaavat osuudet olivat terveydenhoitajalla 13–14, lääkärillä 9–10, kuraattorilla 3–5 ja psykologilla 2–3 prosenttia. (Kuvio 1 ja 2.)

Useita käyntejä saman ammattiryhmän edustajalla raportoi melko harva vastaaja, ammattioppilaitosten opiskelijat hivenen enemmän. Vähintään kolme kertaa terveydenhoitajalla oli käynyt tytöistä 5–9 prosenttia, lääkärillä 4–5 prosenttia ja kuraattorilla 4–6 prosenttia. Psykologilla vähintään kolme kertaa oli käynyt sekä lukion että ammattioppilaitoksen tytöistä 8 prosenttia. Pojista saman ammattiryhmän edustajan vastaanotolla opiskeluhoitopalveluissa vähintään kolme kertaa oli käynyt 1–2 prosenttia. (Kuvio 1 ja 2.)

Näin tutkimus tehtiin:

Tutkimus perustuu Kouluterveyskyselyn aineistoon, joka kerättiin poikileikkausasetelmalla 1.3.–28.5.2021. Tiedonkeruun aikana koko maassa oli poikkeustila koronaepidemian takia, minkä vuoksi kyselyn toteutus-aika oli normaalia pidempi. Kyselyyn oli mahdollista vastata sekä lähi- että etäopetuksessa. (Helakorpi & Kivimäki 2021.)

Kouluterveyskysely on koko maan kattava väestötutkimus, jolla kerätään tietoa lasten ja nuorten hyvinvoinnista, terveydestä ja palveluista. Kysely toteutetaan joka toinen vuosi ja vastaaminen on vapaaehtoista sekä nimetöntä. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2021.)

Kohderyhmänä ovat perusopetuksen 4. ja 5. luokkien oppilaat (N = 104 082, kattavuus 83 %), perusopetuksen 8. ja 9. luokkien oppilaat (N = 91 560, 75 %) ja lukioiden 1. ja 2. vuoden opiskelijat (N = 47 383, kattavuus 71%) sekä ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden alle 21-vuotiaat opiskelijat (N = 21 853, 32 %).

Tässä julkaisussa käsitellään lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijoiden tuloksia. Tulokset raportoidaan osin sukupuolen mukaan. Tuloksissa, joita ei ole ilmoitettu sukupuolen mukaan, on mukana ne oppilaat, jotka eivät ole ilmoittaneet virallista sukupuoltaan (poika/tyttö).

Kuvio 1. Käynnit opiskeluhoitopalveluiden ammattilaisilla lukuvuoden aikana (%) sukupuolen mukaan. Lukioiden 1. ja 2. vuoden opiskelijat.

Kuvio 2. Käynnit opiskeluhoitopalveluiden ammattilaisilla lukuvuoden aikana (%) sukupuolen mukaan. Ammatillisten oppilaitosten (AOL) 1. ja 2. vuoden opiskelijat.

Käyntimäärien muutokset vuosina 2017–2021

Tarkasteltaessa lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten opiskelijoiden käyntimääriä opiskeluhoitopalveluissa vuosien 2017, 2019 ja 2021 Kouluterveyskyselyissä havaitaan, että käynnit terveydenhoitajalla ja lääkäriä muuten kuin terveystarkastuksessa ovat selvästi vähentyneet.

Lukiolaisten osalta käynnit terveydenhoitajalla ovat vähentyneet 11 prosenttia vuodesta 2017 vuoteen 2021 ja ammattiin opiskelevien osalta 9 prosenttia vastaavana aikana. Vuodesta 2019 vuoteen 2021 lukiolaisten käynnit terveydenhoitajalla ovat vähentyneet 9 prosenttia ja ammattiin opiskelevien käynnit 4 prosenttia. (Taulukko 1.)

Lääkärillä käyntien osalta on laskua käyntimäärissä vuodesta 2017 vuoteen 2021 lukiolaisten osalta 5 prosenttia ja ammatillisten oppilaitosten opiskelijoiden osalta 3 prosenttia. (Taulukko 1.)

Kuraattorilla ja psykologilla käyntien osuudet ovat pysyneet tarkastelujaksolla 2017–2021 lähes samana. (Taulukko 1.)

Opiskeluhoitopalveluiden saatavuus oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) mukaan

- Opiskelijalla on oikeus oppilaitoksessa terveydenhoitajan, lääkärin, kuraattorin ja psykologin palveluihin.
- Terveydenhoitajan työaika tulee järjestää niin, että opiskelija voi päästä vastaanotolle myös ilman ajanvarausta.
- Opiskelijalle tulee järjestää mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti kuraattorin tai psykologin kanssa viimeistään seitsemäntenä työpäivänä sen jälkeen, kun hän on tätä pyytänyt. Kiireellisissä tapauksissa keskustelu tulee järjestää samana tai seuraavana työpäivänä.

Taulukko 1. Lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten (AOL) 1. ja 2. vuoden opiskelijoiden käynnit opiskeluhoitopalveluiden ammattilaisilla lukuvuoden aikana (%) 2017 (Lukio N = 35 022, AOL N = 32 260), 2019 (Lukio N = 44 636, AOL N = 25 047) ja 2021 (Lukio N = 47 383, AOL N = 21 853)

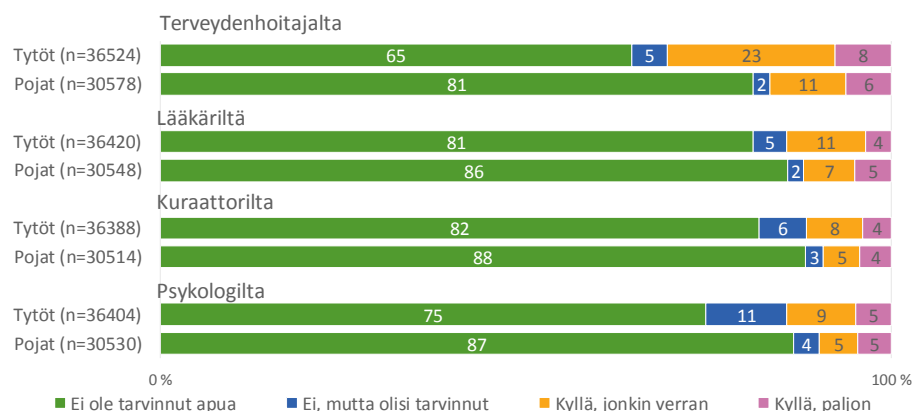
	2017	2019	2021
Terveydenhoitajalla muuten kuin terveystarkastuksessa (%)			
Lukio	36	34	25
AOL	34	31	25
Lääkärillä muuten kuin terveystarkastuksessa (%)			
Lukio	21	19	16
AOL	20	18	17
Kuraattorilla (%)			
Lukio	6	8	8
AOL	9	9	10
Psykologilla (%)			
Lukio	8	10	11
AOL	7	8	9

Opiskeluhoitopalveluista saatu tuki ja apu hyvinvointiin

Lukion ja ammattioppilaitosten opiskelijoilta kysyttiin hyvinvointiin saadusta tuesta ja avusta opiskeluhoitopalveluiden ammattilaisilta lukuvuoden aikana. Lukion ja ammattioppilaitoksen opiskelijoiden tuloksissa ei ollut merkittävää eroa.

Opiskelijat raportoivat saaneensa eniten apua terveydenhoitajalta, jolta tytöistä 31 prosenttia ja pojista 17 prosenttia raportoi saaneensa jonkin verran tai paljon tukea tai apua. Lääkäriltä tukea ja apua oli saanut 15 prosenttia tytöistä ja 12 prosenttia pojista. Tytöistä 12 ja pojista 9 prosenttia kertoi saaneensa tukea kuraattorilta ja psykologilta tukea sai tytöistä 14 ja pojista 10 prosenttia. (Kuvio 3.)

Suurin osa ei kokenut tarvitseensa apua. Tytöistä 11 prosenttia koki jääneensä ilman tarvitsemaansa psykologin apua ja tukea. (Kuvio 3.)

Kuvio 3. Tuen ja avun saanti hyvinvointiin opiskeluhoitopalveluiden ammattilaisilta lukuvuoden aikana (%) sukupuolen mukaan. Lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten (AOL) 1. ja 2. vuoden opiskelijat.

Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus

- Indikaattori perustuu GAD7-mittariin (Generalized anxiety disorder).
- Kysymysmuoto lomakkeella: "Kuinka usein seuraavat ongelmat ovat vaivanneet sinua lomakkeen täyttööä edeltäneen kahden viikon aikana?".
- Summaindikaattori muodostetaan seuraavista osiosta: 1) hermostuneisuuden, ahdistuneisuuden tai kireyden tunne, 2) en ole voinut lopettaa tai hallita huolestumistani, 3) liiallinen huolestuneisuus erilaisista asioista, 4) vaikeus rentoutua, 5) niin levoton olo, että on vaikea pysyä aloillaan, 6) taipumus harmistua tai ärsyntyä helposti, 7) pelko siitä, että jotakin kauheaa saattaisi tapahtua.
- Vastausvaihtoehdot: 1) ei lainkaan, 2) useana päivänä, 3) suurimpana osana päivistä, 4) lähes joka päivä.
- Vastausvaihtoehdot luokitellaan uudelleen: 1=0, 2=1, 3=2, 4=3. Pistemäärä vaihtelee välillä 0–21 seuraavasti: 0–4 (vähäinen ahdistuneisuus), 5–9 (lievä ahdistuneisuus), 10–15 (kohtalainen ahdistuneisuus), 16–21 (vaikea ahdistuneisuus). Tarkastelussa ovat vastaajat, jotka ovat saaneet vähintään 10 pistettä. Laskennassa ovat mukana vain kaikkiin seitsemään kysymyksen osioon vastanneet.

Ahdistusoireisten opiskelijoiden tuen ja avun saanti

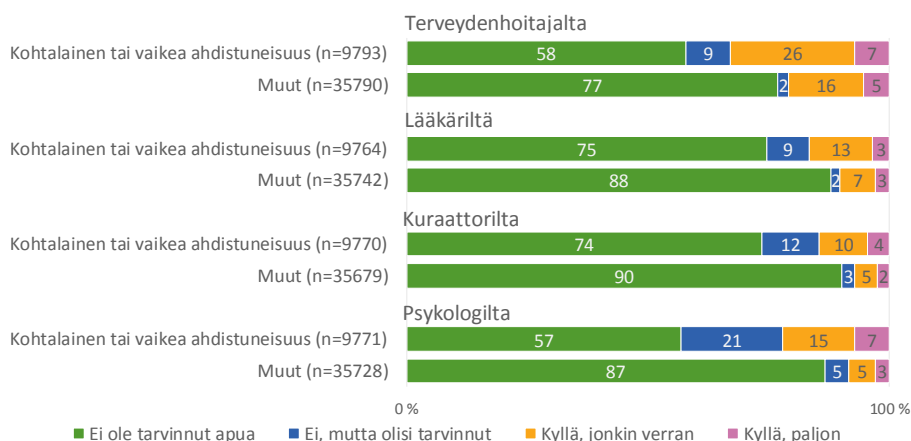
Kyselyssä kerättiin tietoa myös opiskelijoiden ahdistusoireilusta. Ahdistusoireisilla opiskelijoilla tarkoitetaan tässä julkaisussa niitä opiskelijoita, joilla summaindikaattorin pistemäärä sopi kohtalaiseen tai vaikeaan ahdistuneisuuteen. Ahdistusoireisten opiskelijoiden määrä on suurempi verrattuna edellisen Kouluterveyskyselyn tuloksiin. Lukiolaisten ahdistusoireisten määrä on lisääntynyt 6 prosenttia ollen nyt 22 prosenttia. Ammattiin opiskelevien kohdalla kasvua on 6 prosenttia ja ahdistusoireisten osuus on nyt 17 prosenttia. Sekä lukion että ammattiin opiskelevien ahdistusoireisten tyttöjen osuus on kasvanut 10 prosenttia ja on nyt 30 prosenttia. (Helakorpi & Kivimäki 2021; Aalto-Setälä ym. 2021). Seuraavaksi verrataan ahdistusoireisten ja muiden vastaajien kokemuksia opiskeluhoitopalvelusta saadusta hyvinvoinnin tuesta ja avusta.

Ahdistusoireisista lukion ja ammattioppilaitosten opiskelijoista 55–75 prosenttia palvelusta riippuen ei kokenut tarvitsevansa opiskeluhoitopalveluiden apua. Muista vastaajista näin raportoi 74–90 prosenttia. Vaille psykologin tukea hyvinvointiinsa koki jääneensä ahdistusoireisista lukiolaisista 21 prosenttia ja ammattioppilaitosten vastaavasta joukosta 17 prosenttia. Vaille muiden palvelujen tukea koki jääneensä ahdistusoireisista opiskelijoista 9–12 prosenttia. (Kuviot 4 ja 5.)

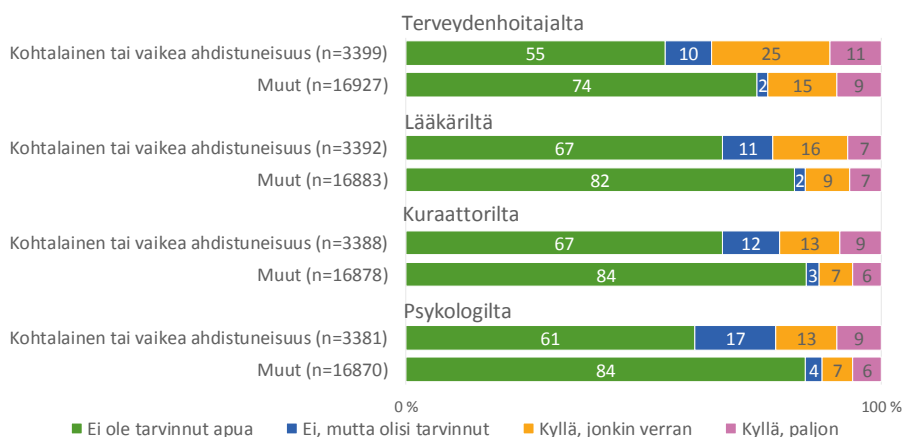
Ahdistusoireisista opiskelijoista suurempi osa on saanut tukea opiskeluhoitopalveluista kuin muut vastaajat. He ilmoittivat saaneensa eniten tukea terveydenhoitajalta ja lääkäriltä. (Kuviot 4 ja 5.)

Ammattioppilaitosten ahdistusoireisista opiskelijoista suurempi osa kuin vastaavista lukiolaisista kertoi saaneensa opiskeluhoitopalvelusta paljon tukea. Sitä kertoi saaneensa terveydenhoitajalta 11, lääkäriltä 7 sekä kuraattorilta ja psykologilta molemmilta 9 prosenttia vastaajista. (Kuviot 4 ja 5.)

Ahdistusoireisista lukiolaisista paljon tukea ilmoitti saaneensa terveydenhoitajalta 7, lääkäriltä 3, kuraattorilta 4 ja psykologilta 7 prosenttia. (Kuviot 4 ja 5.)

Kuvio 4. Ahdistusoireisten ja muiden lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoiden saama apu ja tuki hyvinvointiin opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisilta lukuvuoden aikana osuuksina (%) vastaajista.

Kuvio 5. Ahdistusoireisten ja muiden ammattioppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijoiden saama apu ja tuki hyvinvointiin opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisilta lukuvuoden aikana osuuksina (%) vastaajista.

Yhteenveto ja johtopäätökset

Vuoden 2021 Kouluterveyskyselyn tulosten mukaan käyntimäärät opiskeluterveydenhuollon palveluissa ovat vähentyneet selvästi. Terveydenhoitajalla ja lääkärillä käyneiden opiskelijoiden osuuksien pieneneminen on huolestuttavaa, kun samanaikaisesti etäopiskelun ja muiden epidemian rajoitustoimien seurauksena on raportoitu opiskelijoiden tuen tarpeen lisääntymisestä (Hakulinen ym. 2020, 2021; Hietanen-Peltola ym. 2020a, 2020b, 2020c, 2021).

Käyntimäärät kuraattori- ja psykologipalveluissa lukuvuonna 2020–2021 ovat tämän julkaisun tulosten mukaan pysyneet lähes ennallaan. Palvelujen tarpeen tiedetään kuitenkin lisääntyneen korona-aikana. Lähes kaikki psykologit ja suurin osa kuraattoreista työskenteli normaalisti samalla työpanoksella (Hietanen-Peltola ym. 2020b; Wiss ym. 2021a, 2021b).

Tässä julkaisussa raportoidut tulokset kertovat, että toisella asteella opiskelevista tytöistä noin joka kymmenes koki jääneensä ilman tarvitsemaansa psykologin tukea. Vastauksista ei käy ilmi, ovatko näin vastanneet pelkästään miettineet tarvitsevansa tukea, yrittäneet päästä vastaanotolle eivätkä päässeet, vai päässeet ja kokeneet silti jääneensä vaille tarvitsemaansa tukea.

Ahdistuneisuus on lisääntynyt opiskelijoilla korona-aikana (Aalto-Setälä ym. 2021). Tämän julkaisun tulosten mukaan ahdistusoireilusta raportoineista opiskelijoista suurempi osa koki saaneensa opiskeluhoitopalveluista apua ja tukea kuin muut vastaajat. Ahdistusoireisista opiskelijoista paljon tukea opiskeluhoitopalveluista oli saanut ammattioppilaitoksissa suurempi osa kuin lukiossa. Enemmän kuin kolme kertaa saman ammatin edustajan vastaanotolla käyneiden osuus oli myös suurempi ammattioppilaitoksen opiskelijoilla. Opiskeluhoitopalvelut näyttävät siis pystyneen ainakin osittain kohdentamaan palveluitaan paljon tukea tarvitseville.

Ahdistusoireisista lukiolaisista reilu viidennes (21 %) ja ammattiin opiskelevista vajaa viidennes (17 %) ilmoitti jääneensä vaille tarvitsemaansa psykologin apua. Kouluterveyskyselyn (2021) tulosten mukaan mielialastaan huolestuneiden lukioiden ja ammattioppilaitosten tyttöjen määrä on lisääntynyt noin 10 prosenttia ja poikien noin 5 prosenttia edelliseen kyselyyn verrattuna.

Opiskelijoiden oikeus opiskeluhoitopalveluihin oli voimassa myös etäkoulun aikana. Tulevaisuutta ajatellen on hyvä pohtia, onnistuttiinko opiskeluhoitopalveluiden toteutuksessa ja tiedotuksessa korona-aikana.

Psyykkiseen hyvinvointiinsa tukea ja apua tarvitsevien toisen asteen opiskelijoiden osuus näyttää lisääntyvän. Tarve opiskelijoiden perustason mielenterveyspalveluiden vahvistamiselle on suuri.

Lähteet

Aalto-Setälä T, Suvisaari J, Appelqvist-Schmidlechner K, Olli Kiviruusu O 2021. Pandemia ja nuorten mielenterveys - Kouluterveyskysely 2021. Tutkimuksesta tiiviisti 55/2021. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-738-8>

Hakulinen T, Hietanen-Peltola M, Hastrup A, Vaara S, Jahnukainen J, Varonen P. ”Pahin syksy ikinä” - Lasten, nuorten ja perheiden peruspalvelut koronasyksynä 2020. Työpaperi 37/2020, THL. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-579-7>

Helakorpi S & Kivimäki H. 2021. Lasten ja nuorten hyvinvointi - Kouluterveyskysely 2021. Tilastoraportti 30/2021, 17.9.2021. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). <https://thl.fi/fi/tilastot-ja-data/tilastot-aiheittain/lapset-nuoret-ja-perheet/lasten-ja-nuorten-hyvinvointi-kouluterveyskysely>

Hietanen-Peltola M, Vaara S, Hakulinen T & Hastrup A. 2020a. Lasten, nuorten ja perheiden peruspalvelut koronakeväänä 2020a: Tuloksia kouluterveydenhuollon verkoston ja perhekeskusverkoston tiedonkeruista. Työpaperi 26, 2020. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-521-6>

Hietanen-Peltola M, Vaara S, Jahnukainen J & Laitinen K. 2021. Voimavarana yhteistyö: Opiskeluhoitopalvelujen seuranta OPA 2020 perusopetus. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Raportti 4/2021. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-654-1>

Hietanen-Peltola M, Vaara S, Laitinen K, Jahnukainen J. 2020b. Etäkoulu heikensi avun ja tuen saantia opiskeluhoollosta - myös kuraattori- ja psykologipalveluissa. Tutkimuksesta tiiviisti 40/2020, THL. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-605-3>

Hietanen-Peltola M, Vaara S, Hakulinen T, Hastrup A 2020c: Lasten, nuorten ja perheiden peruspalvelut koronakeväänä 2020. Tuloksia kouluterveydenhuollon verkoston ja perhekeskusverkoston tiedonkeruista. Työpaperi 26/2020. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-521-6>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2021. Kouluterveyskysely. <https://www.thl.fi/kouluterveyskysely>

Kuntainfo 13a/2015. Uusi soveltamisohje oppilas- ja opiskelijahuoltolainsäädännön toteuttamisen tueksi. Sosiaali- ja terveysministeriö. <https://valtioneuvosto.fi/documents/1271139/1427058/Kuntainfo13a+Uusi+soveltamisohje+oppilas-+ja+opiskelijahuoltolains%C3%A4%C3%A4d%C3%A4nn%C3%B6st%C3%A4+p%C3%A4ivitetty+18122015/ea07ef1e-38b5-4236-a503-ae01aa87185/Kuntainfo13a+Uusi+soveltamisohje+oppilas-+ja+opiskelijahuoltolains%C3%A4%C3%A4d%C3%A4nn%C3%B6st%C3%A4+p%C3%A4ivitetty+18122015.pdf>

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2013/20131287>

Sosiaali- ja terveysministeriö 2021: Opiskeluterveydenhuollon opas 2021. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2021:14. Helsinki. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-9695-3>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2021: Kouluterveyskysely. www.thl.fi/kouluterveyskysely

Wiss K, Hietanen-Peltola M, Laitinen K, Hatakka S & Saaristo V. 2021a. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen lukioissa – TEA 2020: Lukioiden toiminnassa oli suuria eroja poikkeusvuonna 2020. Tutkimuksesta tiiviisti 13/2021. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2021050729216>

Wiss K, Hietanen-Peltola M, Ruokolainen I, Hatakka S & Saaristo V. 2021b. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa 2020. Tutkimuksesta tiiviisti 18/2021. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-647-3>

Lisätietoa

Hakulinen Tuovi, Hietanen-Peltola Marke, Vaara Sarianna, Merikukka Marko, Pelkonen Marjaana 2018: Ajanmukaiset käytänteet ja pitkät perinteet neuvolassa ja kouluterveydenhuollossa: Palvelujen seurantatutkimus 2016–2017. Raportti 11. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-190-4>

Hietanen-Peltola M & Wiss K. 2021. Kouluympäristön ja -yhteisön tarkastusten toteuttaminen on parantunut - tilannetieto tukee yhteisöllistä opiskeluhoitotyötä. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Tutkimuksesta tiiviisti 9/2021. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-631-2>

Hietanen-Peltola M, Vaara S, Hakulinen T, Merikukka M 2019a: Kouluterveydenhuollon terveystarkastukset – sisällöt yksilöllisiä, järjestämistavat vaihtelevat. Tutkimuksesta tiiviisti 26, 2019. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-375-5>

Hietanen-Peltola M, Vaara S, Hakulinen T, Merikukka M 2019b: Tuen järjestäminen ja yhteistyö kouluterveydenhuollossa – työn edellytyksissä kehitettävää. Tutkimuksesta tiiviisti 27, 2019. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-376-2>

Hietanen-Peltola M, Vaara S, Laitinen K 2019a: Koulukuraattoripalvelujen yhdenvertaisuudessa on kehittämistarpeita – tuloksia perusopetuksen opiskeluhoillon seurannasta 2018. Tutkimuksesta tiiviisti 4/2019. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-271-0>

Hietanen-Peltola M, Vaara S, Laitinen K 2019b: Koulupsykologipalvelujen yhdenvertaisuudessa on kehittämistarpeita – tuloksia perusopetuksen opiskeluhoillon seurannasta 2018. Tutkimuksesta tiiviisti 5/2019. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-273-4>

Kivimäki H, Hietanen-Peltola M, Ikonen R. 2020. Opiskeluhoitopalveluiden käyttö ja saatavuus perusopetuksen oppilaiden kokemana – Kouluterveyskysely 2019. Tutkimuksesta tiiviisti 39/2020, THL. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-603-9>

Kouluterveyskyselyn tulokset thl.fi/kouluterveyskysely/tulokset

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2020: Tutkijoiden näkemyksiä koronaepidemian vaikutuksista ja tarvittavista toimenpiteistä. Opetus- ja kulttuuriministeriö 3.4.2020. <https://mi-nedu.fi/documents/1410845/4996910/Tutkijoiden+n%C3%A4kemyksi%C3%A4+ko-ronaepidemian+vaikutuksista+ja+tarvittavista+toimenpiteist%C3%A4/c2128ade-43e4-03ac-6037-aa7b02877493/Tutkijoiden+n%C3%A4kemyksi%C3%A4+koronaepidemian+vaikutuksista+ja+tarvittavista+toimenpiteist%C3%A4.pdf>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2021: Terveydenedistämisasiivisuus (TEA) perusterveydenhuollossa 2020 -tiedonkeruun perustaulukot. Päivitetty 20.5.2021. https://teaviisari.fi/teaviisari/content/file/344/Perusterveydenhuollon_perustaulukot_2020

Valtioneuvosto 2019: Pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelma 10.12.2019. Osallistava ja osaava Suomi – sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä yhteiskunta. Valtioneuvoston julkaisu 2019:31. Helsinki. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-808-3>

Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta 338/2011. <https://www.fin-lex.fi/fi/laki/alkup/2011/20110338>

Wiss K, Hakulinen T, Hietanen-Peltola M, Jahnukainen J & Saaristo V. 2021. Äitiys- ja lasten-neuvolan sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon henkilöstövoimavarat terveyskeskuksissa 2004-2019. Tutkimuksesta tiiviisti 45/2021. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-701-2>

Tämän julkaisun viite:

Jahnukainen J, Hietanen-Peltola M, Vaara S, Kivimäki H, Ervasti E 2021. Asiointi ja avunsaanti toisen asteen opiskeluhoitopalveluissa – Kouluterveyskysely 2021 Tutkimuksesta tiiviisti 54/2021. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

ISBN 978-952-343-735-7 (verkko)

ISSN 2323-5179 (verkko)

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-735-7>